

تبیین راهبردی «تأمین حضور خانواده‌ها و بانوان در ورزشگاه‌ها»

شورای فرهنگ عمومی کشور؛ مصوب جلسه ۲۲۶

ورزش ملی، از جمله فوتبال، قوام‌بخش هویت ملی و انسجام اجتماعی است که در صورت هدایت صحیح، می‌تواند آثار مثبت فراوانی برای کشور به همراه داشته باشد. یکی از مسائلی که در سالیان اخیر، باعث ایجاد برخی چالش‌ها در این عرصه شده است، مسئله حضور بانوان در ورزشگاه‌هاست. در این رابطه، خطوط راهبردی ذیل جهت مواجهه با موضوع توسط شورای فرهنگ عمومی کشور بیان می‌گردد. در قوانین بالادستی نظام مقدس جمهوری اسلامی، بارها به لزوم زمینه‌سازی برای دسترسی برابر اقشار مختلف مردم - به ویژه زنان - به امکانات اجتماعی اشاره شده است؛ از جمله در اصل ۲۰ قانون اساسی چنین ذکر شده که «همه افراد ملت اعم از زن و مرد، یکسان در حمایت قانون قرار داشته و از همه حقوق انسانی، سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی با رعایت موازین اسلام برخوردارند.» و یا در اصل ۲۱ قانون اساسی می‌خوانیم «دولت مؤظف است حقوق زن را در تمام جهات با رعایت موازین اسلامی تضمین نماید.» همچنین بنابر ماده ۸۹ حقوق شهروندی «حق همه شهروندان به ویژه زنان است که به امکانات ورزشی، آموزشی و تفریحات سالم، دسترسی داشته باشند و بتوانند با حفظ فرهنگ اسلامی ایرانی در عرصه‌های ورزشی ملی و جهانی حضور یابند.»

اولویت اصلی نظام اسلامی در این راستا ایجاد زمینه‌های لازم برای فعال‌سازی ورزش همگانی و قهرمانی بانوان در سطوح مختلف محلی، منطقه‌ای، ملی و بین‌المللی است. در وهله بعدی ضرورت دارد تا زمینه حضور بانوان به عنوان تماشاگر نیز در عرصه‌های مختلف ورزشی با رعایت قوانین و مقررات مقتضی فراهم شود؛ خصوصاً که در سال‌های اخیر، این موضوع یکی از مطالبات مشروع، معقول و قانونی بخشی از بانوان عقیف ایرانی نیز بوده است. نظام اسلامی خود را مسئول فراهم‌سازی اسباب حضور ایمن و سالم خانواده‌ها و بانوان در ورزشگاه می‌داند. باید توجه داشت انفعال دستگاه سیاستی در این عرصه، خطایی راهبردی است که اجازه می‌دهد تا معاندین انقلاب اسلامی، تصویری دیگرگون و نادرست از ارزش‌های انقلابی و اسلامی در اذهان عمومی و فضای بین‌المللی ارائه کنند.

حضور خانواده‌ها و بانوان ایرانی در این فرایند، ضمن جلب مشارکت آحاد مختلف مردم، فرصتی کم‌نظیر برای بهبود وضعیت فرهنگی فضاهای ورزشی است. با توجه به تأکید سند تحول دولت مردمی بر خانواده‌محور بودن سیاست‌ها و اقدامات، اولویت و هدف نهایی در این راستا، زمینه‌سازی فرهنگی و رفاهی محیط ورزشگاه‌ها جهت تأمین امکان حضور خانواده‌ها در ورزشگاه است؛ البته از آن رو که ممکن است برای برخی حضور در ورزشگاه به همراه خانواده مقدور نباشد، ضرورت دارد تا زمینه حضور بانوان در ورزشگاه نیز فراهم آید. اگرچه در حال حاضر شرایط فرهنگی و رفاهی ورزشگاه‌ها تناسبی با شأن و کرامت تماشاگران ایرانی نداشته و مواردی نظیر ناهماهنگی در فرایند خرید بلیت، دشواری ورود به ورزشگاه، برخوردهای بعضاً نامحترمانه از طرف عوامل برگزاری، هرج و مرج در انتظام هواداران و امکانات رفاهی نامناسب، باعث بروز رفتارهای غیرفرهنگی می‌شود؛ اما اگر این سلسله عوامل، اصلاح شده و کرامت تماشاگران در این فرایند حفظ شود، بدون شک شاهد تغییر شرایط فرهنگی ورزشگاه خواهیم بود.

رویکرد سیاست‌گذاری فرهنگی فرصت‌محور، نه تنها آسیب‌های فرهنگی ورزشگاه را قابل حل می‌داند، بلکه حضور اقشار مختلف مردم در ورزشگاه را فرصتی کم‌نظیر جهت ترویج نشاط اجتماعی، تقویت انسجام اجتماعی، گسترش شادی‌های مردم پایه و جمعی، تبادلات و ارتباطات فعال میان فرهنگی نظر می‌گیرد. باید توجه داشت تحقق این مهم، نیاز به هماهنگی کامل میان دستگاه‌های مختلف فرهنگی، ورزشی، رسانه‌ای، انتظامی و قضایی دارد. همچنین لازم است تا شروطی که مراجع معظم تقلید نسبت به حضور بانوان در ورزشگاه ذکر کرده‌اند، به طور کامل در نظر گرفته شود؛ مهم‌ترین این شروط عبارتست از عدم تداخل و اختلاط نامحرمان در فرایند ورود، خروج و حضور در ورزشگاه و در مرآ نبودن بانوان و شنیده نشدن صدای شادی توسط مردان نامحرم.

مسئولیت کامل پیگیری اهداف و خطوط راهبردی این بیانیه به عهده وزارت ورزش و جوانان می‌باشد و ضروری است موارد ذیل توسط این وزارت با همکاری سایر نهادها و سازمان‌ها دنبال گردد:

۱- فرهنگ‌سازی حضور در فضاهای عمومی آمیخته با شور و نشاط نظیر ورزشگاه‌ها برای عموم مردم و علاقه‌مندان ورزش، خصوصاً کودکان و نوجوانان (وزارت آموزش و پرورش / صداوسیما)

۲- اصلاح و تعدیل برخی از قوانین و دستورالعمل‌ها در راستای مشارکت سالم، ایمن و نظام‌مند بانوان در ورزشگاه از جمله قانونی که تحت عنوان «سیاست‌ها و راهکارهای اجرایی گسترش فرهنگ عفاف و حجاب» در سال ۱۳۸۴ توسط شورای فرهنگ عمومی و شورای عالی انقلاب فرهنگی مصوب شده است. (شورای فرهنگ عمومی / شورای عالی انقلاب فرهنگی)

۳- ایجاد زیرساخت‌های لازم جهت حضور امن خانوادگی و بانوان در ورزشگاه نظیر جداسازی ورودی و خروجی‌ها، فراهم‌سازی امکانات رفاهی مورد نیاز و مناسب‌سازی جایگاه خانواده‌ها، مردان و زنان (وزارت ورزش و جوانان)

۴- تعیین ضوابط حضور در ورزشگاه و کنترل دقیق از طریق سامانه‌های فروش با ارائه کد ملی و اختصاص شماره صندلی و برقراری نظم حداکثری با حضور نظام‌مند عوامل انتظامی و برخورد محترمانه و قاطعانه با تماشاگران (فدراسیون‌ها، وزارت ورزش و جوانان، فرماندهی انتظامی)

۵- تبیین تبعات حقوقی تخلف از قوانین برای ورزشکاران و تماشاگران و برخورد مجدانه با متخلفین و برهم‌زنندگان نظم و امنیت فرهنگی در فضاهای ورزشی (قوه قضائیه / صدا و سیما)

۶- ساماندهی امور جنبی نظیر فیلم‌برداری، پخش موسیقی و تهیه و اجرای پیوست فرهنگی رسانه‌ای برگزاری مسابقات و حضور تماشاگران در ورزشگاه (وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با همکاری وزارت ورزش و جوانان)

دبیرخانه شورای فرهنگ عمومی کشور؛ تیر ۱۴۰۱ ه.ش